Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 12 lipca 2022 r.
(OR. en)

11073/22

AGRI 320
AGRIFIN 67
AGRIORG 68

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Rada
Dotyczy:	Sytuacja na rynku, w szczególności w związku z inwazją na Ukrainę

Delegacje otrzymują w załączeniu podsumowanie sytuacji na głównych rynkach rolnych UE, w szczególności w związku z inwazją na Ukrainę, z myślą o dyskusji ministerialnej na forum Rady (ds. Rolnictwa i Rybołówstwa) w dniu 18 lipca 2022 r.

Prezydencja proponuje, by wymiana poglądów skupiła się na następujących dwóch pytaniach, aby przyjrzeć się obecnej sytuacji i ocenić dalsze kroki:

1. Jak państwa członkowskie postrzegają perspektywy tegorocznych zbiorów w świetle kryzysu w Ukrainie, z myślą o ustabilizowaniu dostaw zbóż w celu zaspokojenia zarówno popytu wewnątrzunijnego, jak i światowego?

2. Jakie doświadczenie mają państwa członkowskie w przygotowaniach do wdrożenia nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej dla producentów w sektorach rolnych lub innych środków, które zostały lub mają zostać podjęte? Jakie inne środki proponowałyby państwa członkowskie?

ZAŁĄCZNIK

Sytuacja na rynku rolnym

Wprowadzenie

1. W związku z wojną w Ukrainie sytuacja gospodarcza w sektorze rolnym jest obecnie bardzo trudna.

2. Obecna blokada przez Rosję portów na Morzu Czarnym spowodowała niedobór, jeśli chodzi o ukraiński eksport podstawowych zbóż. Ceny na rynku osiągnęły rekordowo wysoki poziom, chociaż w ostatnich tygodniach obserwuje się pewne złagodzenie. Producenci mieszanek paszowych, jak również przetwórcy niższego szczebla, potrzebują surowców, które trudno pozyskać ze względu na ograniczoną podaż i wysokie ceny. Istotny jest również wpływ rosyjskiej agresji na Ukrainę na rynki energii i środków produkcji rolnej. Rosja jest jednym z głównych eksporterów ropy naftowej i gazu ziemnego. Ogólnie rzecz biorąc, rolnictwo i jego globalne łańcuchy dostaw są uzależnione od paliw kopalnych (ropy naftowej i gazu ziemnego).

3. Wysokie ceny środków produkcji mają duży wpływ na produkcję rolną i produkcję niższego szczebla. W tym względzie najbardziej dotknięte są sektory szczególnie energochłonne. Inne sektory produkcji rolnej, zwłaszcza te o wyższej wartości dodanej, również borykają się z problemami gospodarczymi wynikającymi z rosnących cen środków produkcji. Oczekuje się, że w perspektywie krótkoterminowej sytuacja nie ulegnie poprawie. Z punktu widzenia bezpieczeństwa żywnościowego, sytuacja może okazać się trudna, jeżeli tendencje te utrzymają się, ale bezpieczeństwo żywnościowe i zaopatrzenie w żywność nie są obecnie w UE zagrożone dzięki odporności unijnych łańcuchów dostaw żywności. Utworzono unijne korytarze solidarnościowe i odpowiednie platformy umożliwiające nawiązywanie kontaktów, aby pomóc w eksporcie towarów z Ukrainy.

Sytuacja w najważniejszych sektorach

4. Jeśli chodzi o konkretne rynki rolne UE, sucha i gorąca pogoda wywarła znaczną presję na niektóre rośliny uprawne. Zgodnie z obecnymi oczekiwaniami produkcja **zbóż** ma być o 2,5 % niższa niż w 2021 r. Oczekuje się, że plony słonecznika będą szczególnie dobre, co spowoduje wzrost produkcji w wysokości 6,9 % rocznie, przy czym osiągnie ona nowy rekordowy poziom 11 mln ton. Prognozuje się, że produkcja cukru zmniejszy się o 5 % rocznie, lecz pozostanie na poziomie średniej z 5 lat, natomiast zapasy są wystarczające. Oczekuje się, że wykorzystanie roślin uprawnych do produkcji biopaliw będzie stabilne, ponieważ popandemiczne ożywienie popytu na paliwo zostało ograniczone wysokimi cenami.

5. Unijne obszary upraw **nasion oleistych** na potrzeby zbiorów w latach 2022/23 znacznie się zwiększyły (7,5 % w ujęciu rocznym) ze względu na wysokie ceny i tymczasowe odstępstwo umożliwiające zasiewy na gruntach ugorowanych. Najbardziej wzrosły nasadzenia słonecznika ze względu na niskie wymogi dotyczące wody i nawożenia. Prognozuje się, że unijna produkcja nasion oleistych wyniesie 32,1 mln ton (+7,8 % średniej z 5 lat), włączając w to rekordowe 11,1 mln ton nasion słonecznika, co pozwoli zrekompensować straty, jeśli chodzi o dostawy z Ukrainy.

6. Oczekuje się, że na początku unijnego sezonu handlowego **cukru** 2022/23 zapasy wyniosą 1,9 mln ton (+58 % powyżej ostatniego sezonu). Prognozuje się, że produkcja wyniesie 15,8 mln ton, co odpowiada średniej z 5 lat, natomiast prognozuje się, że konsumpcja utrzyma się na stałym poziomie.

7. 11 % wzrost produkcji **oliwy z oliwek** w UE w latach 2021/22 był stymulowany wyższą zawartością oliwy w oliwkach. Kształtujące się na poziomie powyżej średniej ceny producentów oliwy z oliwek w UE prawdopodobnie pozostaną na tym poziomie ze względu na utrzymujące się wysokie koszty nakładów i transportu oraz wysokie ceny innych olejów i tłuszczów. Przewiduje się, że wywóz z UE spadnie w porównaniu z rekordowym poziomem w ubiegłym roku, podczas gdy oczekuje się pewnego ożywienia konsumpcji w UE. Końcowe zapasy mogą być niższe niż oczekiwano, przy czym unijna produkcja w latach 2022/23 będzie prawdopodobnie ewaluowała poniżej średniej.

8. Pomimo spadku produkcji i przywozu **wina** w UE w latach 2021/22 oczekuje się, że konsumpcja wzrośnie o 5 % do 23 l na mieszkańca ze względu na niższy wywóz i mniejsze wykorzystanie produkcji wina do „innych zastosowań” (destylacja, ocet, brandy). Przy zakupie konsumenci w coraz większym stopniu zwracają uwagę na pochodzenie wina, a następnie na smak i markę.

9. W 2022 r. spożycie **świeżych brzoskwiń i nektaryn** w UE na mieszkańca ma wzrosnąć do 6,1 kg (nadal poniżej średniej długoterminowej) pomimo niższej siły nabywczej. Może to wynikać z większej produkcji, dobrej pogody i powrotu turystyki.

10. Po bardzo dobrym sezonie w 2021 r., charakteryzującym się wysoką produkcją, dobrą konsumpcją, wysoką jakością i niskim poziomem zapasów, oczekuje się że w 2022 r. unijna produkcja **pomidorów** zmniejszy się o 9 % do 16,5 mln ton. Przewiduje się, że produkcja do celów przetwórstwa zmniejszy się o 14 %, a produkcja na potrzeby spożycia jako produkty świeże – o 3 % w ujęciu rok do roku. Niższa produkcja wynika z suszy, niższego oczekiwanego popytu, przejścia na alternatywne, bardziej rentowne uprawy i mniejszych nasadzeń szklarniowych ze względu na bardzo wysokie koszty energii.

11. Ceny **przetworów mlecznych** w UE są na rekordowym poziomie. Podczas gdy unijne ceny odtłuszczonego mleka w proszku i pełnego mleka w proszku pozostają stosunkowo stabilne (lecz wysokie), a ceny serwatki wykazują pewien spadek, inne ceny nadal rosną. Zmiany te wspierają ceny surowego mleka w UE na rekordowych poziomach. Mimo to marże gospodarstw utrzymują się na niskim poziomie ze względu na wysokie koszty nakładów. Ze względu na suche i ciepłe warunki pogodowe wiosną, które wpłynęły na jakość i dostępność zielonek oraz na inne składniki paszy, wzrost wydajności mleka w UE może być niższy niż się spodziewano w pierwszych miesiącach 2022 r. (0,4 %), na co wpływ miało również ograniczone stosowanie paszy w wyniku jej wysokich kosztów. Oczekuje się zatem, że w 2022 r. dostawy mleka w UE w połączeniu z mniejszymi stadami bydła mlecznego (–1 %) spadną o 0,6 %. Niższa jakość zielonek i mniejsze wykorzystanie paszy ze względu na dostępność i koszty prawdopodobnie obniżą również zawartość tłuszczu i białka w mleku, zmniejszając tym samym dostępność suchej masy mlecznej do dalszego przetwarzania. Produkcja sera i śmietany w UE może nadal rosnąć i zmniejszać dostępność tłuszczu mlecznego do produkcji masła i pełnego mleka w proszku. Oczekuje się, że wzrośnie wywóz serów, a krajowe wykorzystanie przetworów mlecznych może w 2022 r. nieznacznie wzrosnąć (0,3 %), przy założeniu trwałego ożywienia sprzedaży detalicznej i usług gastronomicznych, a także ograniczonego przenoszenia wysokich cen producentów w całym łańcuchu na konsumentów.

12. Jeżeli chodzi o **mięso**, oczekuje się, że produkcja wołowiny w UE zmniejszy się w 2022 r. o 0,5 %, głównie ze względu na korektę strukturalną w sektorze wołowiny i przetworów mlecznych, pomimo wysokich cen. Wywóz z UE powinien wzrosnąć głównie na obecne rynki produktów o wysokiej wartości, lecz ograniczają go rekordowo wysokie ceny krajowe. Przywóz do UE wzrasta ze względu na podaż z Brazylii. Rosnące obawy o środowisko, ograniczone perspektywy eksportowe, utrzymujące się wysokie koszty nakładów oraz afrykański pomór świń (ASF) powinny zlikwidować zachętę związaną z wysokimi cenami wieprzowiny i skutkować zmniejszeniem produkcji. W ciągu dwóch lat po poważnym kryzysie związanym z ASF, UE zaopatrywała Chiny, natomiast obecnie największym odbiorcą unijnych towarów ponownie staje się Zjednoczone Królestwo. W 2022 r. produkcja drobiu w UE ma się ustabilizować. Cena brojlerów w UE jest wystarczająco wysoka, aby zrekompensować wysokie koszty nakładów, nadal rozprzestrzenia się jednak wysoce zjadliwa grypa ptaków. Handel ze Zjednoczonym Królestwem ponownie wraca do poziomów sprzed brexitu, lecz UE traci udział w niektórych rynkach eksportowych. Oczekuje się, że przywozy częściowo wzrosną do poziomów z lat 2016–2019 r., chociaż przepływy handlowe z Ukrainą przyczyniają się do pewnej rosnącej niepewności. Pomimo rekordowo niskich stad owiec i kóz w UE oczekuje się, że w 2022 r. liczba zwierząt przeznaczonych do uboju ustabilizuje się. Handel powinien się ożywić, ale w dalszym ciągu na stosunkowo niskim poziomie, co spowoduje utrzymanie się wysokich cen krajowych.

Wniosek

13. Rosyjska inwazja na Ukrainę spowodowała znaczne zakłócenia na światowych i unijnych rynkach rolnych oraz doprowadziła do światowego braku bezpieczeństwa żywnościowego w okresie odbudowy po pandemii COVID-19, już teraz nacechowanym presją inflacyjną dotyczącą energii, surowców, nawozów i opłat za przewóz towarów. Od początku inwazji światowe ceny produktów rolnych wzrosły o 30 % , chociaż w ostatnich tygodniach zaobserwowano pewne złagodzenie. Warunki pogodowe w UE, w szczególności przedłużający się w kilku regionach okres suszy, stwarzają dalsze wyzwania dla nowych zbiorów, które powinny być niższe niż początkowo przewidywano.

14. Chociaż UE jest w dużej mierze samowystarczalna żywnościowo i charakteryzuje się masową nadwyżką w handlu produktami rolno-spożywczymi, a także można oczekiwać, że jednolity rynek UE po raz kolejny udowodni swoją zdolność do amortyzowania wstrząsów, pojawiają się coraz większe obawy co do przystępności cenowej ze względu na wysokie ceny i presję inflacyjną. Spożycie żywności w ujęciu ilościowym może wydawać się niezmienione, lecz oczekuje się obniżenia konsumpcji pod względem wartości, ponieważ niektórzy konsumenci i przetwórcy żywności mogą odejść od produktów o wyższej wartości do produktów tańszych.